

CULTURA POPORULUI

«Regenerarea politică presupune regenerarea morală a individului și a națiunii. Nu există regenerare națională fără cea morală.»
FICHTE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
autoritățile sătești 300
instituții particulare și de stat 400
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA”
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16.

BUCUREȘTI, 15 SEPTEMBRIE 1929

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16

ANUL IX, Nr. 291
Apare în fiecare Duminică

Zăcăminte uimitoare

De atâta vreme avem în țara noastră legea care te silește să înveți carte, și totuși ne plângem că școlile sunt încă atât de înăpoeite! Ba este ceva și mai îngrijitor: chiar cel care a învățat carte nu prinde gust de ea, rămâne ca cel care a făcut numai de silă ce a făcut și, cum se simte slobod, îndată se lasă păgubaș și nu vrea să mai știe de ce a învățat. De aceia mulți uită până la 20 de ani ce au învățat în copilărie și ajung la vremea cătănelii de nu se mai deosebesc de cei ce n-au învățat de loc. De aici s'a născut gândul de a întinde mai de parte lucrarea școlii. Se pare prea puțin vremea de 4 ani cât îi pe copil în școală și se zice: hai să mai facem și școli de întregire ori școli pentru vârstnici, adică să mai știe pe tânărlă învățătura și dela vârsta de 14 ani înainte, până pe la vreo 17 ani. Leacul înrădăcinării învățăturii se vede în vremea lungă la care vei ține pe om lipit de carte. Totuși nici acesta nu e leac, căci avem destui oșani care știu carte, dar nu întrebunțează știința de carte, adică nu citesc. Azi se aude foarte des tânguirea că și la oraș se citește foarte puțin.

Atunci pentru ce am dat omului învățătura? Pentru că să știe a se isca și a putea face o scurtă socoteală? Da, e bine și atâta, dar e din cale afară de puțin. Să îi pe om 4 ani la școală, pentru că apoi să-și poată măzgăli o biată iscălitură pe hârtie și să poată însemna 2-3 numere, e din cale afară de puțin. Căci, dacă e vorba de atâta, și lăptărele care nu știu nicio carte și-au născocit niște semne ale lor, pentru a însemna ocașele și zecile de ocașe și literele, și la că și fac socotelele fără cei 4 ani ai școlii. Deci nu pentru atâta lucru se învață și nu pentru așa de puțin se răpesc omului 4 ani de zile, ci pentru mult mai mult: pentru că omul să prindă gustul de a citi, de a se lumina și astfel a propăși prin cunoștințele pe care și le adună.

Dacă însă școala de azi nu izbutese să facă lucrul acesta, dacă copilul și părinții lui abia așteaptă să scape de ea, pentru că copilul să se întoarcă iar la ce știu ei, urmează, pe de o parte, că ei nu pot înțelege folosul școlii, iar, pe de altă, că nici școala nu e în stare a stărni în ei înflăcărarea pentru lucrul minții.

Ce e de făcut? Rămânem dezarmați și cu brațele încrucișate? O! Mai sunt mijloace, pe care cu uimire băgăm de seamă că nu le-am întrebunțat și că ele dau cea mai bună școală nu izbutesc până acum să dea: setea după învățătura, înflăcărarea după luminare.

Aceasta și este pârghia lucrării omenești. Omul se pune la treabă, fie când îl împinge nevoia, fie când este cuprins de patima trebii. Ca să alerge după luminare împins numai de un bold al minții: că e bine să îi luminat, n'o face. Mîntea e puternică unealta a luminării omului, dar nu are în sine puterea de a porni pe om spre aceasta. Câte lucruri nu le știe omul cu mîntea că trebuie și totuși fuge de ea! Câte de care știe că nu sunt bune și totuși le face, fiindcă-l împinge pofta!

Cel mai puternic îmbold îl are omul nu în mîntea, ci în poftă, în plăceri, în gusturi. Dacă te ai împătimit de ceva, pui și mîntea la treabă ca să slujească patimii tale. Doar câtă gândire nu se cheltuiește pentru să-și faci gusturile, pentru să-ți făptuiești și răul! Cu mîntea vede omul că nu ar trebui, că nu ar fi bine, că ar fi primejdios. Dar ce să i faci? Mai mare e pofta. Aceasta e istoria tuturor turgurilor și bețivilor. De fă-

cut rău văd ei că fac rău, dar totuși nu se lasă. Deci cine ar putea pune stăpânire pe pofta omului și a se sluji de dănsa ca să-l îmboldească să se lumineze, mare lucru ar face.

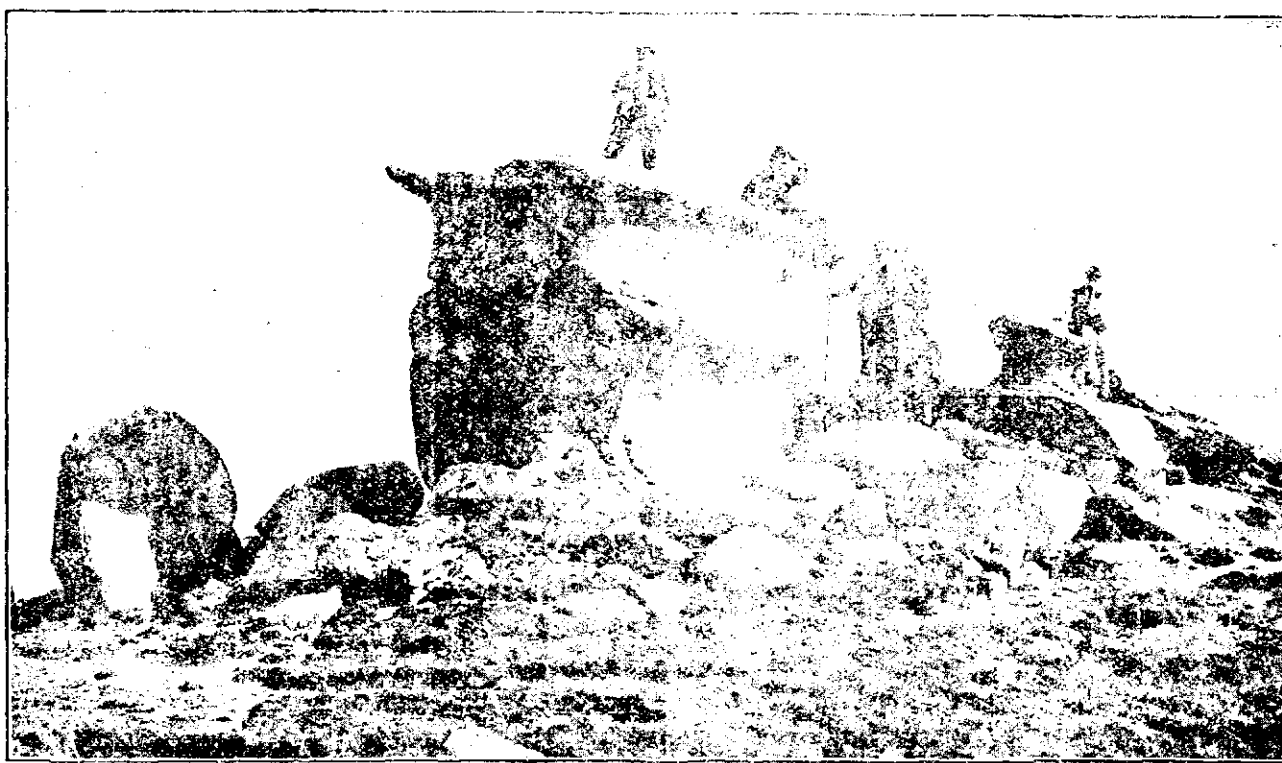
Cum se vede, școala nu poate stărni această poftă, de vreme ce copilul se lasă de carte îndată ce a eșit din școală. Și dacă apoi ai să i mai silești la carte alți trei ani, iar n'ai dobândit nimic, fiindcă, fără poftă, omul tot nu va învăța nici mai târziu. Numai cu porunca minții că e folositor să știi carte, nu se va porni omul la treabă.

Dar am spus că mai sunt și alte mijloace pentru a înfrânge această greutate și despre ele trebuie să scriem acum. Intre acestea, un mijloc uimitor de puternic, dar ne băgat în seamă, ba încă și călcat în picioare, e simțul credinței în Dumnezeu. Acesta are în sine puterea de a împătini pe om pentru căutarea învățăturii și une ori bagă de seamă că setea lui de a se lumina crește așa de nemăsurat prin calea aceasta, încât bietul om, care nu a învățat în nicio școală, ori numai prea puțin, dus însă de patima lui de a cunoaște învățătura Domnului, se luminează până la așa înălțime și începe mîntea lui a lucra cu așa pricepere și tărie, încât rămăi uimit că puterea de a deschide mîntea, se ascunde în unealta credinței.

Fără a mai pomeni de cizmarul englez care, acum 200 de ani, a scris o carte frumoasă de viețuire creștină, numită *Călătoria Creștinului*, dar noi avem pilde cum, chiar în țara noastră, oameni cărora li s'a deschis inima pentru credință, au prins tot odată și dorul de a se lumina cu mîntea. Chiar în acest număr al foii, noi tipărim știrea pe care ne-a trimis o Păr. I. Vasilescu din Slova, Prahova, despre un sătean care a învățat a citi în 4 săptămâni, mînat numai de dorul de a citi Sf. Scriptura. Același lucru noi îl știm despre mulți săteni din satul *Hilșea*, Iași, după cum ne-a mărturisit aceasta Păr. I. Chiriac, fost preot în acest sat. Mai știm ceva de un sătean din *Boghicea*, jud. Roman, care, însetat de carte pe calea credinței, a ajuns să citească peste 100 de cărți (asta acum vreo 5 ani) și s'a făcut el singur înființator și cărmuitor de casă de citire în satul lui.

Mai mult ne-am uimit aflând că mîntea acestor oameni s'a deschis până într'atâta, încât le a dat și lor ghies inima să se apuce de scris lucruri duhovnicești, fără a scrie fleacuri. Unii au scris chiar în stihuri. Pilde de acestea se pot citi în cartea *Părintelui Trița din Sibiu*, «Intrați în Oastea Domnului» (de pe la pagina 150 înainte) (edițiunea 3, Sibiu, 1928). Dar chiar și în Bucureștii noastre este un creștin care, fără a fi învățat prin școli, om pornit dintr'un sat și care numai de câțiva ani e în București, atâta s'a înfăptuit de răvna credinței, încât încă din satul lui din Prahova, unde era rotar, s'a apucat de a citi cărți de credință și s'a luminat într'atâta, încât a putut scrie el însuși cărți împotriva sectanților. Trebuie să mărturisesc că sunt destul de bine alcătuite. Una este scrisă «re către Eretici», carte de 285 de pagini, tipărită acum doi ani în Câmpina. În sfârșit, mai am o pildă foarte proaspătă: un croitor din satul *Gîndu*, Ialomița, dela care am o scrisoare amănunțită, prin care te uimește la ce deschidere poate ajunge mîntea omului mînat de focul credinței. Dar pentru acum am scris destul. Nu mai rămân și pentru data viitoare. Deocamdată am dovedit ce zăcăminte bogate se află în poporul nostru, pe care nu le am scos la iveală prin mijloacele prea seci de până acum.

Arhim. SCRIBAN

IN EXCURSIE PE MUNȚI

Cărțile Școlare

Cu prilejul modificării învățămîntului școlar, s'a simțit nevoia schimbării și a manualelor didactice. S'au scris deci, cu această ocazie cărți multe, dar, de aici au eșit fel de fel de păreri și anume că: ori cărțile n'au fost bune, ori că propunerile pornite de sus, pentru felul tehnii al acestora însemna ca aceste cărți să coste prea mult.

În sfârșit, anul școlar se începe, cărțile care s'au scris, bune sau rele, se vor pune în mîna școlărilor. Noi, în aceste rânduri, nu voim a face critica cărților care s'au scris, ci să scoatem la iveală lucruri care ne fac bucurie tuturor.

Pe lângă cărțile scrise, cele mai multe după cum spune d. Cezar Petrescu, sînt mai mult semnate decît alcătuite, prin urmare cărți, care nu sînt vrednice a fi puse în mîinile școlărilor. Mai avem însă o serie de cărți, cîteva, care ne fac mare cinste, sînt bune, și care pot fi de mare folos, umplîndu-se golul de care se simte nevoie în învățămîntul secundar în special. Avem aceste puține cărți model.

Mult face o carte cînd este expusă într'o limbă curată românească, ne avînd nevoie a fi explicată, fiind lipsită de neologisme, nu mai fac pe elev a se sfoșta a trage concluziile necesare. De aici, din o astfel de carte, elevul va putea ușor învăța, fără memorizarea, cuvîntelor unul după altul, ci cu expunerea clară a lecției, care face mult mai mult, decît o lecție neînțeleasă, însă rostită mecanic.

Lecția prezentată într'un manual bun, fie la Geografie sau Istorie, dintr'o singură privire face pe elev să o privească ca ceva folositor și apoi nu se mai simte nevoia ca elevul să ceară lămuriri necesare profesorului din înțelceala frazelor ce întîmplător se găsec mai todeauna în manualele de mîna a treia.

E necesar, după constatările care s'au făcut cărților didactice, să se recomande elevilor numai acele cărți alcătuite în mod inteligent, instrund pe elev și învățîndu-l să priceapă lecția bine.

Deci problema cărților școlare ar trebui serios adusă în discuție, problemă devenită de actualitate, pentru că e în legătură strînsă cu formarea educației tineretului școlaresc. A p o i, la alcătuirea acestor cărți nu ne lipsește fondul, ci îndemînarea desfășurării evenimentelor, modul de expunere.

Sistemul nostru de învățămînt din această pricină nu-și dă roadele necesare, nu for-

mează clemente înclinată cu convingeri temeinice asupra unui lucru, din cauza lipsei de cărți lucrate conștincios.

Instrucția școlară se bazează mai mult pe felul cum sînt cărțile de școală, pe metoda cum a fost alcătuită cartea, spre a putea judeca singur elevul, nu prin formalismul, ce se vede todeauna, a învăța o lecție fără a o

pricepe, pentru nota de trecere.

Lată deci, pentru ce zic, problema cărților de școală trebuie să prezinte un interes deosebit tuturor, și a se recomanda elevului cartea cea mai bună, pentru că de aici pornește instruirea și progresul în cultura înțelului școlaresc și procentul mare la trecerea examenelor. Diac. V. FUSU

Must in loc de Vin

O încercare împotriva beției

În «Neamul Românesc» dela 5 Sept. a. c. găsim un articol în care ne povestește despre încercarea Societății «Temperanța», care luptă împotriva beției, de a ne face să putem bea vin tot anul, nu numai toamna. Cu aceasta am scăpa de băutura vinului și deci de primejdia beției.

Se știe că cea mai mare primejdie pentru a cădea în beție nu e vinul, ci rachuriile, dar eric cum și vinul își are partea lui de amenințare. Nu cea mai mare, dar o are. Și apoi, un om care ar prinde gust de o băutura fără spirit, este lecut de gustul de a se mai abate pe la spiritose.

Încercarea «Temperanței» este de a face lumea să-și păstreze mustul ca must și să nu se mai facă vin. E adevărat că aceasta nu e nouă. Se știe de anumite vinuri, care se pot prelăce așa ca să rămăe dulci în toată vremea. Acestea se numesc vinuri «tăiate». Sunt împedecate de a mai ține și le ai tot anul dulci. Dar aceasta nu se știe de mulți, se face de prea puțin și încă nu a ajuns la o treaptă de măsura științifică.

Societatea «Temperanța» însă a luat treaba pe mîna în măsură mare, în urma cercetărilor făcute temeinic, cu alții care se pot pune la îndemîna tuturor, dacă voim să bem must tot anul și să l avem astfel, în loc de al-avea ca vin.

Amănuntele acestei lucrări ni le pune la îndemîna art. pomenit din «Neamul Românesc». Lucrarea aceasta de pasurare a mustului ca must nu este dată cu numele de «pasteurizare», după numele învățatului medic francez Pasteur. Ea înseamnă stăpînirea micilor viețuți care se află în must ori în el de afară și i fac de țere și se prelăce apoi în vin. Dacă aceste viețuți, descoperite de Pasteur, ar fi stărpite din must, el rămăe must și nu se mai face vin. Acest Societatea «Temperanța» aduce la cunoștința tuturor că ea pune la îndemîna celor ce vor să încerce aceasta toate lămuririle și toate îndrumările, pentru că această păstrare să se poată face. Ea înștinează toate Sîndicatele de vin și Cooperativele despre acest lucru și ca Societatea «Temperanța» să ia îndemîna tuturor pentru a-i sluji cu toate amănuntele. Toată lucrarea este de a supune mustul la o călură de 65-80 de grade centigrade. La această călură mur toate micile viețuți cari pricinuesc țereba mustu-

lui și el se poate păstra apoi ani de zile în starea aceasta dulce.

Se înțeleg că e foarte de dorit ca lucrarea aceasta să se poată face și la noi. Mustul e o băutura plăcută tuturor, dela copii până la bătrîni. El este foarte căutat la vreme de toamnă și cu părere de rău alii mai țîrziu ca nu se mai găsește, fiindcă «a fieri». Nu este vorba de a aduce la noi o băutura necunoscută și cu care de acum înainte să deprimăm gustul lumii, ci de o băutura de care todeauna se vor beșe cu plăcere. Deci bine ar fi dacă obiceiul păstrării mustului ar intra în deprinderea noastră. Ar fi încă un pas împotriva beției. «Temperanța» are dreptate cînd scrie în această privință că pîngoreni ar avea numai de aștigat cu această prefăcere, fiindcă mulți sunt băutori de must decît de vin. La must sunt toți: și copiii și țetele și țemele. Când la cărciumi, în loc de vin, se va găsi must și deci nu va mai fi primejdie de beție, nici noi nu vom mai avea prilej să strigăm împotriva deschiderii cărciumilor Duminică și să ne împotrivim cărciumarilor.

Dar lucrul acesta, care la noi sună ca o nouă, e treabă veche în alte țări. Noi todeauna cînd ne ducem în Germania, bem astfel de must și în 1913 am adus cu noi 10 sticle din Berlin, ca să arătăm și celor din București cum se poate bea vin fără alcool. Dar și în România avem ceva asemănător. Este *cvasul* din Basarabia. Și aceasta e o băutura din poame, dar rămasă dulce.

Cine se duce acum la Chișinău îl găsește în sticle, în rînduri frumoase, ca sifoașele la noi, în țafa tuturor prăvăliilor cu mîncări și băuturi. Dar se găsește și toată țama. Noi nici nu bem all-avea tot timpul cît stăm în Chișinău.

Deci noi, în treaba aceasta a păstrării mustului, suntem numai niște întîrziți, care aflăm toate năzbătiele din străinătate, știm înțată de toate metode și fleacurile, dar nu știm de lucrurile cele de seamă care trebuie cunoscut și aduse și la noi.

De aceia noi dorim toată izbănda încercării «Temperanței» și la rîndul nostru, facem cunoscută încercarea ei, pentru că sîntele acestea să fie aliate și bine primite, de ceice au vîi sau pometuri și le pot urma.

N. SILUREANU,
Profesor Universitar

CONCURSUL „CULTURII POPORULUI”

Despre tema :

MUNCA ȘI METODA EI

sau necesitatea introducerii cursului despre :

ORGANIZARE

în clasa IV primară, în cl. III de liceu și cl. VII de liceu

Se știe de toți bunii români că stărînță au depus oamenii luminați ai țării, de a organiza în cât mai bune condițiuni, munca cetățenilor și de a face din România Mare, o țară bogată și cât mai fericită.

Dela război și până astăzi, s'au luat diferite măsuri, pentru a da țării o mai bună organizare și îndrumare. Ultima încercare a fost realizarea imprumutului, cu gândul a rezolva o parte din nevoile țării.

Părerea noastră este că, mai presus de toate, trebuie să ne gândim, a îndruma pe cetățeni, spre o mai bună organizare a activității lor în toate direcțiile și o mai bună chiverniseală a vieții și numai atunci, credem noi, că nu vom fi nevoiți, ca după 3-4 ani, să căutăm alt imprumut.

Pentru acest lucru, trebuie să învățăm, a organiza munca noastră, începînd mai întîi cu harnicul muncitor al cîmpului, cel din mine și din fabrici, până la cei mai înalți intelectuali.

Unii spun că până astăzi, s'a învățat numai de către intelectuali, despre organizarea muncii, lăsându-se țărănul fără cultura necesară în acest sens. Când însă s'a voit a se pune în aplicare directivele celor specializați, nu s'au putut înțelege așa de ușor, iar folosul real, nu s'a putut trage atît cît a dorit legiuitorul.

Credem, că dacă se va face încercarea pe care o propunem, să se discute prin publicitate, de către cei însărcinați cu îndrumarea și educația poporului (învățători, preoți, militari), vom ajunge a cunoaște să ne organizăm mai bine munca de toate zilele, iar rezultatul va fi cel dorit de toți bunii români.

Pentru acest lucru, ziarul: «CULTURA POPORULUI», face apela la cei arătați mai sus, a trapa prin publicitate, în acest ziar următoarea chestiune:

«Foloasele reale, ce ar trage economia națională a țării prin introducerea în cl IV primară, a III-a de liceu și a VII-a de liceu a cursului: «Despre o mai bună organizarea a muncii noastre».

Se va avea în vedere, că după terminarea cl. IV primară cea mai mare parte din cetățenii noștri, merg la munca cîmpului în uzine, în fabrici, etc., unde dacă ar fi puțin inițiați în această direcție, am vedea la muncitorul de pămînt, că din 10 pogoane, ar putea produce de 10 ori mai mult decît azi, iar veniturile țării ar fi înzecite.

Un cizmar, care a învățat 4 cl. primare și nu a învățat cum trebuie să-și organizeze munca, nu poate produce un lucru bun și un venit suficient pentru un trai bun.

Astăzi, auzim pe vinzătorii de ghete, spunînd cumpărătorului: «Sînt scumpe țele străine, dar foarte bune; luați din țele fabricate în țara la noi, cît sunt mai ieftine, dar mai proaste».

Ei bine, acest lucru trebuie să dispară, prin o bună organizare a lucrătorului.

În clasa III a de liceu, după noua programă, sînt elevi ai căror părinți nu pot suporta cheltuielile, ca copiii lor să învețe mai departe și sînt nevoiți a ocupa serviciul la: primării, prefecturi, etc.

Dacă acestor tineri, li s'ar completa cunoștințele din cl. IV primară, prin altele mai supe-

rioare, de modul cum trebuie să se facă o mai bună organizare a muncii, în serviciile ce vor ocupa, este ușor de înțeles, că rezultatul va fi multă mîntea atît pentru țară, cît și pentru ei.

Elevul care termină cl. VII de liceu, are posibilitatea să ajungă în cele mai înalte funcții în stat, și dacă a urmat cursul despre organizare, va ști să conducă, pentru că este înțeles de cei în subordine.

Este știut că ceice se învață în școală, se ține mai bine mîntea și este de mare folos pentru toată viața omului.

Ziarul «Cultura Poporului», în dorința de a încuraja pe toți cei chemați a face educația poporului, li roagă să studieze subiectul propus de noi, care se va publica în coloanele ziarului și se vor da trei premii, pentru cele mai bune lucrări cu subiectul propus.

Premiul I 3000 lei; al doilea 2000 lei și al treilea 1000 lei.

Lucrările vor fi trimise Redacției ziarului, pînă la 1 Decembrie a. c.

Colonel,
Niculescu Traian

Însemnări săptămînale

DIN SATELE NOASTRE

Un fapt interesant, care merită să fie știut de toți, cred că este statistica publicată în buletinul ministerului sîntății, cuprînzînd numărul morților din întreaga țară și cauzele morții.

Din această statistică se poate vedea precis, principalele cauze, care fac să nimicească viața sîntenilor noștri.

Pe lângă boalele care bîntuesc satele noastre, în primul rînd este tuberculoza, care dă un procent de 46 de morți de tuberculoză, la o mie de morți.

O altă boală, care produce un prăpîd destul de mare este cancerul, care la țară produce 7 morți de cancer la o mie de morți.

Pelagra, care provine din mîncarea mîmăligii din malai stricat, produce 6 morți de pelagra la o mie de morți.

O altă boală, care în altă țară nu există, este fîlcărița sau tetanosul. Această boală se arată și seceră mai mult pe noi născuți. Onoară în fiecare an, nu mai puțin de 1977 copii.

Aceștia numai în România, dintre care: 1758 în vechiul regat; 99 în Basarabia; 88 în Bucovina și în Transilvania numai 32.

Boala aceasta, este cauza îngrijirii atît a țeluzei cît și a copilului nou născut de la țară. Acest microb se dă pruncului prin foarfeca murdă, a celei care face pe moașă și țale buricul noului născut, neîngrijindu-se mai înainte a desinfecța foarfeca.

Lată rele mari asupra poporului nostru dela țară; din puțină neglijență, e expus a fi mai prejos decît locuitorii altor țări.

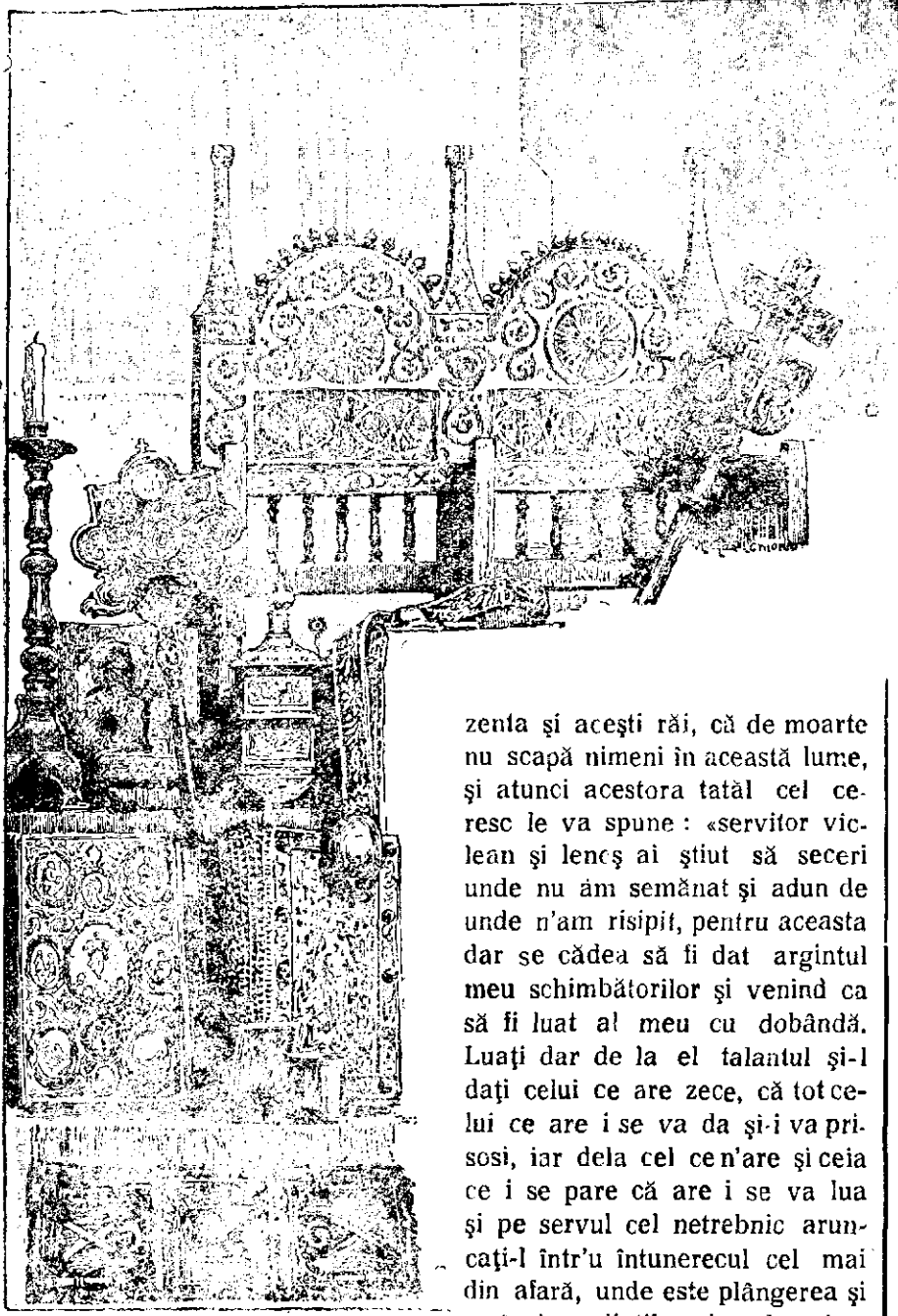
Cînd se vor lua măsuri, ca țărănul nostru să aibă și el în sat cele necesare unei vieți mai igienice; cînd se va face o bună organizare a ministerului sîntății la noi, atunci credem că țărănul nu va mai fi expus la alțea boală, iar mortalitatea va scădea.

Diac.

Istoria Talanților

«Bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost pusă, peste multe te voi pune.»

zena și acești răi, că de moarte nu scapă nimeni în această lume, și atunci acestora tatăl cel cerească le va spune: «servitor vicelân și lenșă ai știut să seceri unde nu am semănat și adun de unde n'am risipit, pentru aceasta dar se cădea să fi dat argintul meu schimbătorilor și venind ca să fi luat al meu cu dobândă. Luați dar de la el talanții și-l dați celui ce are zece, că tot celui ce are i se va da și-i va prinosi, iar dela cel ce n'are și ceea ce i se pare că are i se va lua și pe servul cel netrebnic aruncați-l într'u întunerec cel mai din afară, unde este plângerea și surâznea diavolilor și unde viermele nu doarme în veci». Iată pe ceapă pe care o dă Dumnezeu celui ce caută să trăiască în lenavie și în necinste. Averea lui făcută prin viclesug nu este decât fum și cenușă, fiindcă ocniul lui Dumnezeu nu doarme și mâna lui este puternică și tare. Dumnezeu nu rănduiește pe fiecare în lumea aceasta, dându-ne talanți după puterile noastre.

Frate Creștine,

Omenirea întreagă decând există și până astăzi a fost într'o fierbere continuă, frământându-se pentru câștigarea pâinei celei de toate zilele. Din această frământare și luptă pe viață și pe moarte, au apărut, în trecerea vremii, veacuri cărora li s'au dat numele de «veacurile materialiste». În aceste veacuri, banul a fost ogoiul în jurul cărui s'a învârtit omenirea. Din lupta lor pentru bani, popoarele s'au sîruncinat pentru că au luat naștere păcatele care rod temelile celor mai puternice popoare și anume luxul și din el imoralitatea. Un popor imoral și rău este sortit să piară de pe fața pământului. Omul, care în viața lui pământească aleargă sebis numai și numai după ban și după averi moare sărac, pentru că cel depe urmă surtuc nu are nici un buzunar ca să ia averea cu el dincolo în lumea cea veșnică.

Dumnezeu când a făcut lumea a împărțit-o în trei cete dând la fiecare ceată după puterile ei, a verea lui pământească. Unei cete i-a dat 5 talanți, celei de a doua cete i-a dat 2 talanți și celei de a treia un singur talant. Binecuvântând Dumnezeu lumea — după ce a împărțit averea a-cesta i-a lăsat să muncească.

Prima ceată sunt oameni muncitori, care din zori și până în seară lucrează cinstit, câștigând pâinea de toate zilele — laudând pe Domnul în răsărit și asfințit de noare. Lucrează îndoiind darul pe care i l'a dat Tatăl cel cerească în lume.

A doua ceată sunt oamenii cărora li se încredințează slujbe mari, după urma cărora trăiesc, lucrând pentru binele și prosperarea lor, ducându-le la bun sfârșit. În conducerea acestor slujbe ci nu uită pe acela, a cărui mână puternică conduce tot ce vedem și nu vedem. În ceata a treia intră toți, hoții, criminalii, bărfitorii, răutăcioșii, bețivii, curvarii și în slârșit toți lenșii și nelegiuții acestei lumi, de care i-a fost milă lui Dumnezeu, dându-le viața, judecata și puterea de inteligență de a deosebi binele de rău, dându-le sănătate trupească, numai și numai să se hrănească și ei în această viață laudând pe acel care a făcut cerul, soarele și pământul; iar ei dezertează dela această datorie sfântă, căutând să trăiască numai din șiretenii și din răutăți, scăldându-se în toate păcatele lumii și uitând cu totul de Dumnezeu Boala de care suferă popoarele pământului este cauzată numai de acești ticăloși, care uită de Dumnezeu trăind în nelegiuiri și răutăți.

Venirea omului din sfânta Evanghelie, este însuși judecata lui Dumnezeu, când se vor pre-

Propteaua beției

Care este cea mai mare propteaua a beției în Țara Românească și aiurea? A spus-o d. Dem. Dobrescu, Primarul Bucureștilor, în ziua de 20 Iunie, la deschiderea Congresului Internațional Antialcoolic din București:

«Alcoolismul... trebuie combătut cu toată energia și seriozitatea. Dar cel mai mare dușman al acestor acțiuni e politica. Oportunitismul politicii este silit de sufragiul universal să menajeze această pasiune a alcoolului și câte odată chiar să o incurajeze.»

Mai pe românește, asta înseamnă că azi toți cetățenii a-vând glasul lor de rostit, prin bi-letul de vot, la alegerile politice cărmuitorii politici, ca să placă mulțimii și să nu voteze împotriva lui, li lasă nesupărat gustul de a se îmbăta și ușurează gă-sirea leșnicioasă și iefenă a bău-turilor bețive. Deci politica se țerește de a supăra beția, ca nu cumva mulțimea bețivilor și a celor ce trăiesc din negoțul be-ției să scoale lumea împotriva lor. Politica e nevoită să ajute beția, ca să nu suferă vrăjma-șia ei.

Aceasta spune Primarul Capi-talei noastre despre propteaua be-ției.

Pagini din lupta împotriva beției, fumatului și altele

Prin îmboldurile care s'au dat împotriva beției și a altor patimi, deși ele tot stau tari și trufeșe și nu se lasă bătute cu una cu d-u-ă, cum am mai arătat noi, totuși, pe ici pe colo, se dobân-dește ceva împotriva lor. Munca pornită de Păr. Trifa din Sibiu, prin înființarea tovarășiei sulle-tești numite «Oastea Domnului», se răspândește, prinde chiag și arată roadele ei mănuitoare în multe sate. Noi voim să arătăm aici câteva din biruințele sulle-tului asupra patimilor, după cum ni le povestește Păr. Ioan St. Vasilescu din comuna Slon, jud. Prahova, pentru că lumă sa vadă și binele care se lucrează la țară, să prindă îndemni și inimă de a stărui și a se întări în calea acesteia.

«În lupta pe care am pornit-o, scrie Păr. Vasilescu, în deosebi împotriva beției, furtului, injurăturilor și fumatului, foarte mult mă bucură și hotărârea celor mulți, cari și-au schimbat cu totul felul de trai. Dar mai mult mă bucură întrecerea la care s'au luat aceștia, de a hotărâ și pe alții să se lepede mai cu seamă de patimile înșirate mai sus. Așa, nu arareori se întâlnesc câte 2-3 inși, din cei înșcriși în «Oastea Domnului», acasă la câte unul care mai este stăpânit de patima beției, ori fumatului ori de a injurăturilor, ori de toate laolaltă. Fiecare din acești 2-3 au cu ei Noul Testament și cartea «Intrați în Oastea Domnului», și se duc la casa omului, fără a fi știut unul de altul, dar toți cu același gând: de a îndupleca pe cel stăpânit de patimi de a se lăsa de ele și a se hotărâ pen-tru o viață mai creștinească.

«Vrednic de însemnat mi se par laptele pe care le înșir mai jos:

«Ioan Iordache Frâncu, om sărman, dar stăpânit de patima fumatului, a intrat în cărciuma lui Ioan Constantinou, în una din zilele lunii Martie a. c., ca să cumpere un pachet de tutun de a treia.

Pe când se plângea că s'ar îmbonăvi dacă n'ar găsi tutun, a intrat locuitorul Petrache Dumitrescu, care voia să cumpere niște pește. Acesta fusese și el stăpânit mai înainte de patima beției și a fumatului, dar acum se vindecase de tot.

«Auzind care este pricina tânguirii consăteanului său, Petrache Dumitrescu cumpără 2 pâini și o jum. de kilogram de pește și, punându-le pe masă, a zis:

«— Nene Ioane, dacă dumneata te lași de tutun, ai dela mine aceste 2 pâini și o jum. de kg. de pește.

«Cărciumarul a scos și el o cutie de tutun (amestecătură din calitatea I, II și III) și le-a pus tot pe masă, împreună cu o hârtie de 100 de lei spunând:

«— Nene Ioane, dacă vrei să mai fumezi, ai dela mine cutia aceasta de tutun fără bani; iar dacă te lași de tutun, ai dela mine 100 de lei.

«Să fi văzut pe om tânguiri, neștiind ce ce facă! Un stert de ceas a stat la îndoială, între bucuria pe care ar face-o familiei ducând acasă suta de lei, pâinile și peștele, și între plăcerea pe care și-ar da-o trupului său cu tutunul. În slârșit, s'a hotărât. Odată a înșlăcat pâinile și peștele și suta de lei și a pornit-o n' fugă spre casă, dar cu amenințarea celor din urmă că va mânca bătaie, dacă va mai fi prins fumând.

«De atunci Iordache Ioan a n' Frâncu n'a mai fumat și mulțamește binefăcătorilor lui, care l-au hotărât la aceasta.

«Vrednic de scos la iveală mi se pare de asemenea fapta că Haralambie I. Ogrezeanu, om de 43 de ani, care vorba Românului, n'a știut carte nicio buche, nu-mai din dragostea de a citi și el pe Noul Testament și pe cartea «Intrați în Oastea Domnului», a învățat să citească în 4 săptămâni; numai că mereu mă roagă să scriu undeva să i se trimite un Noul Testament cu slove mai mari.»

Nu i așa că altăm acestea cu mare bucurie și pară am și vedea mănuirea apropiată, dacă mulți din cărturarii satelor s'ar apuca să se ostenească în felul acesta?

Fără îndoială. Dar nu trebuie să ne gândim că un asemenea soi de muncă merge fără primejdii pentru cel care o poroște. Noi am mai scris despre aceasta și de atunci încă se înmulțesc dovezile despre preoții primc-duiși pentru că lucrează la îndrep-tarea satelor. Nu e mult de când ni le povestește Păr. Ioan St. Vasilescu din comuna Slon, jud. Prahova, pentru că lumă sa vadă și binele care se lucrează la țară, să prindă îndemni și inimă de a stărui și a se întări în calea acesteia.

Răvașe Educațive

Despre educație în genere

Dragă Zoito,

Ce curioasă fată mai ești și tu, vrei să stai la vorbă cu mine tocmai despre un subiect vast și complicat: vrei să discutăm: Despre educație.

Societatea cu cât e mai complectă, cu atât are nevoie de mai aleasă educație, spre a sta în bună armonie cu semenii și cu sine însuși.

Omul nu poate să fie bun pentru sine și pentru semenii de cât când a suit culmea unei desă-vârșite educații. Dar, ce puțini sunt oamenii cari se gândesc la așa ceva.

Instrucția este poleială internă; educația este înaltul extern al omului, smălțul a cărui străbire se vede chiar după cum îi dă o: *Bună ziua.*

Știința este unica condiție a vieții a zis Socrates, la care îmi vine a adăoga: *Educația este baza solidă pe care se poate con-strui edificul unui trai liniștit și înțelept în viață.*

Educația este stabilizarea tutu-lor cunoștințelor înțelepțești alese, căpătate și date, prin care se ajută naturii în dezvoltarea facultăților fizice, morale și intelectuale ale omului, în vederea perfecțiunii sale, a menirii sale sociale, a fericii sale pe pământ.

Educația națională, este în-lă-turarea absolută din sufletul no-stru a oricărei înclinări servile și mecanice, a tuturor mijloacelor piezișe, lățarnice și josnice ca: sponsorii, excese, mituirii, loviri, amenințări și făgădueli mincinoase; este o țesătură fină, în care nu poate intra nici noduri, nici încâlțiri de fire între spată și vâtaie c'atunci tramba nu se țese. Educația națională, de care mi a plăcut mai mult a mă ocupa, este cea frumoasă și nobilă legătură morală, care unește pe fiecare cetățean și l' face să cugete la binele și la înălțarea progresivă a neamului său pe care — *în raptul capului*, nu-l pătează cu nimic. De r' ce rară se găsește ea azi între oamenii zilei, fata mea!

Educația națională este apli-carea tutu-lor principiilor morale, tutu-lor sentimentelor mai desin-teresate și pe care fiecare individ, trebuie să le aibă pentru patria sa, căci ea nu e o pură invenție, ci e un complex al trecutului, format din țărâna străbunilor și, glia acenata, cere dela noi, o sacră adorare, ca și pentru Dum-nezeu.

Socotesc că cei mai nenorociți oameni de pe pământ sunt tră-dătorii de patrie și doar pentru ei ar trebui să fie alcătuită sin-ciderea, împușca de lege, fără nici o judecată, excluzându-se orice circumstanță ușurătoare...

— Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului”

Gânduri frumoase care se perd

Albătura de rânduri care de-gaba au fost scrise, că nu spun nimic ori spun prost, se scriu și rânduri care ar merita să stea mai mult înaintea ochilor noștri. Totuși, dacă rândurile au cășt la ziar, de a doua zi s'au dus și rândurile vrednice și cele nemer-nice. O nouă toaie le ia locul și cele ce au meritat să rămăie s'au dus. Când târziu, întâmplător, dai peste rânduri scrise de demult, îți pare rău că s'au uitat. Se uită și rânduri de seamă de ale d-lui Iorga, dar încă ale altora! La depărtare de un an de zile dela data când s'au tîpărit, citim niște rânduri ale unui tânăr, d. Ovid Densușianu—fiul, în *Universul* dela 7 Mai 1928 și le găsim atât de frumoase! Ce păcat să s'au uitat! Chiar și atunci, cine și căi nu le ar fi citit!

În art. *Arta românească și «Sa-lonul Oficial»*, domnia sa arată lipurile artiștilor noștri și spune cu dreptate că degeaba umblăm să maimuțărăm formele străină-tății, când n'am străbătut mai întâi evoluțiunea culturală a ei. Cuvintele sale au însemnătate nu numai pentru artă, ci și pentru cultură în deobște:

Stăpâniți și cuprinși de sno-bism, niciodată n'am fost totuși mai burghezi ca în vremurile de față. Și aceiași mărginire burgheză am adus o în aplicarea cuvân-tului de cultură acolo unde nu există decât un spirit de mediocrită-imitație. Vrem să fim cubiști fără a fi desavârșit evoluția intelec-tuală și psihologică din care cu-bismul a izvorit, după cum am vrut să fim simbolisti fără să prezintăm complexitatea psiholo-gică ce și a g'șit nuanța în sim-bolism.

Curențele literare și artistice au și ele rostul lor, cauze adânci ce sînt de mentalitatea generațiilor a caror tendințe le exprimă. A voi să crezi un curent atunci când mentalitatea poporului nu poate găsi într'însul un spijloc potrivit de exprimare—iată greșala. Un popor, ca și un artist, nu poate fi creator decât în mă-sura în care este el însuși.

Îmibia pe străini, fără a se putea identifica cu danșii, este o slorțare primejdioasă și zadarnică; slorțare din care ar rezulta o deformare a vieții noastre su-ltești unde—fără a ne apropia de ceilalți—nu ne-am mai recu-noaște nici pe noi.

Degeaba ridicăm steagul strig-ător al modernismului, a cest steag nu este s'răim. Sa fim mod-erni? Da, dar potrivit cu tre-cutul, cu cultura noastră, cu tradiția strămoșilor noștri pe care suntem datori de a o îmbogăți și pe care n'o putem renega. Iar dacă această tradiție ne apasă, dacă cultura occidentală ne ade-menește prea mult pentru a voi să rămănem noi înșine, atunci să părăsim admirările ipocrite cu care am preamărit genul uni Grigorescu, unui Lucian, unui Eminescu; să strângem toate fi-gurile trecutului și să le atărnam la zidul vechiturilor spre a le

privi dela înălțimea noastră de modernii.

Marea problemă a poporului nostru este problema culturii, mai mare și mai complexă decât ne închipuim, căci în însăși în-terpretarea cuvântului cultură ne-am rătăcit. Cultura nu este imitație, după cum nu este numai erudiție; documentația cea mai savantă și mai precisă nu va putea da niciodată ceea ce o asi-milare sănătoasă și adăncă va isbuti să crezede. A se cultiva nu înseamnă a îngrămădi numai cu-noștințe, ci — trecând printr'o muncă de disciplină și de sinteză — să te folosești de aceste cu-noștințe spre a te ridica la o concepție originală mai departe. Am imitat și continuăm să imi-tăm occidentalul, dar am asimilat pușin. Ne am îngreuiat capetele cu ideile și literaturile din apus, dar — nepătrunzând în spiri-tul acestor idei și acestor literaturii, n'am câștigat mai nimic, căci sufletul unei literaturii, nu estetica ei aparentă, are adevărată în-semnătate. Dacă am fi pătruns într'adevăr în sufletul culturii și al artei occidentale, personalități a-rtator artiști și intelectuali străini ne-ar vorbi mai limpede prin experiența lor, decât toate con-ferințele filosofice și artistice ce se țin în sălile noastre semi-goale. Și pentru a mă întoarce la Sa-lonul oficial cu care am început și cu care voi încheia, marea greșală a comitetului organizator a fost de a și așia lipsa de bun gust și de pricepere cu prilejul unor expoziții ce ar fi putut să nu fie oficiale, pentru a evita să lie ceacece sunt; o rătăcire și o minciună.

Credea că fiecare va pași în aceste deplin adevăr, care tre-buie ascultat și urmat și deci și dreptatea noastră de a nu le lăsa să se peardă.

A. I. S.

Diferite cugetări din lume

(Din volumul ce va apare)

ARABIA.—Făgăduiala este o datorie care trebuie achitată.

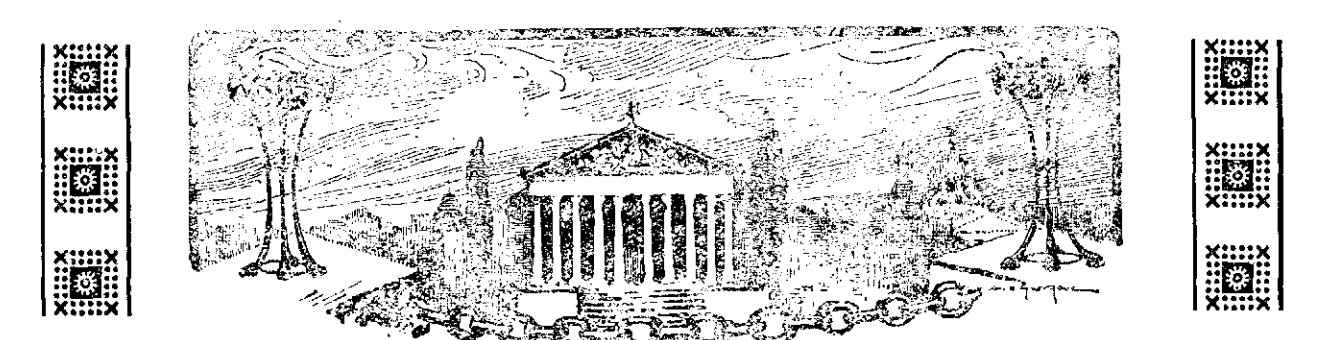
ARGENTINA.—Munca fără tragere de inimă, e ca și carul fără de osie.

ENGLIA.—Omul care risipește timpul fără să muncească și fără să citească este un ucigaș.

ARMENIA.—Să nu vă mințiți unul pe altul!

AMERICA (Venezuela).—Munca și veselia sunt talismanele noro-cului.

Culese și traduse de: Preot G. D. CRUCEANU

Scurtă privire asupra limbii engleze

Romanii și primii locuitori istorici

Pe la finele secolului I-lea înainte de Hristos, — începutul erei creștine — Romanii ocupă «Britania» unde găscem pe primii locuitori istorici, poporul celtic («Britons») ce are multe în com-un cu Galii din nordul Franței. Când Romanii s'au retras în anul 410 d. Hr., insula era deja latinizată, poporul vorbind o limbă latină specială.

Năvălirea tribu-rilor păgâne.

După Romanii au început săi năvălească rând pe rând triburi păgâne dintr'o rasă de «Low Germans», cari locuiau la gurile fluviilor Rin, Elba și Vesper. Din aceste limbi nouă intro-luse, se formează dialecte speciale, din cari se distinge dialectul Londrei. În secolul al XIV-lea, scriitorii mari ca Chaucer scriau în dia-lectul Londrei, care și astăzi e model de limbă și literatură

engleză „King's English”. Engleza londoneză a veacului al XV-lea, începe să se fixeze ca limba li-terară engleză, pe timpul lui Caxton (1477).

Lupta pentru supre-mație a dialectelor.

Dialectul «Wessex» a fost numit de cărturarii secolului al XVI-lea, «Anglo-Saxon»; adică dialectul «Wessex» zis și «Saxon» vorbit în Anglia, și nu acela vorbit pe continent, în Europa. Acest dialect nu era singurul dialect anglo-saxon pentru peri-oada dela 450 d. Hr. și până la 1200, ci erau multe alte dialecte teutone cari luptau pentru su-premație, din cari cele mai im-portante erau: cel scandinav, frisc și saxon. Cu toate că ma-joritatea literaturii ce s'a putat păstra a fost dela dialectul «Wes-sex», totuși literatura dela cele-

FAPTE CRESTINEȘTI

In vâlmășagul luptelor pe care vremea ni le dă, în noianul de răutăți strigătoare la cer, duhul creștin plutește ridicând în slăvi, sufletele curate ce ies în evidență de prin satele răslețite, de pe întinșatele Românii Mari. Cu toată otrava care o împărtășește unele gazete din țară, cu toată lupta lor ca să întunece sufletele creștinești, o gazetă sinceră, cinstită, cuminte, pătrunsă de spiritul Sf. Evanghelii, condusă de un mare General al țării noastre, ducând în satele amoroșite de otrava vremii, politica, luxul, trândăvia, beția și concubinajul, vestea cea bună, cuvântul cel bun, făpta frumoasă, care îndrumăză sufletul, descărându-l din ghiarele diavolului și dându-i zborul liber spre Domnul cerului și al pământului. Este gazeta „Cultura Poporului”. Și a creiat un drum această floare a presei românești. Drumul plin de învățătură, drumul plin de sfaturi frumoase, care unde pătrunde ia, îndoese sufletele, le convertește să apuce calea cerului, singura care duce la mântuirea noastră ca neam și ca țară.

De 8 ani lupt și eu cu mila mea contribuți, pentru răspândirea ei în popor. De 8 ani îmi trimt și eu scrisul meu fără pretenție în această gazetă. În viața mea necăjită mi-am ales apostolatul, mi-am ales slujba în Domnul, mi-am ales sf. Amvon, ca să predic turmii adevărul, cinstea și dreptatea.

De când mi-am ales această cale este puțin timp, dar mulțimesc lui Dumnezeu, roadele le văd din zi în zi. Venind în parohia mea, de a doua zi am căutat să răspândesc «Cultura Poporului». Credincioșii mei o citesc cu drag și fac ceace indeamnă ea. Iată o faptă care este rodul învățăturilor din această gazetă: «In ziua de 6 Septembrie creștina Elena V. Kirtu, femeie trecută de 40 de ani, vine la mine cu o listă și cu suma de 920 lei. Cu un ton blajin îmi spune: «Părinte am citit în gazeta «Cultura Poporului» un apel pe care-l face un preot din Slănicul Moldovei, pentru ajutarea bisericii din «Cerdac» și m'am gândit că este bine să alerg prin sat, pe la femei și oameni să dea cât îi lasă inima pentru această sf. biserică — și am strâns, părinte, 920 lei. Mi-au făgăduit mai mulți că dau, dar nu au acuma. Să-i trimiți S. Ta acolo, ca să pună o cărămidă la zidul sf. altar și pentru sufletele noastre păcătoase? M'au trecut lacrimile; un fior a trecut prin toate mădulele mele. Câtă bucurie în cer și pe pământ pentru asemenea fapte! Credința fără fapte este moartă, dar faptele care purced credința rămân nemuritoare. Ochii sufletului s'au deschis și această femeie aleargă după fapte bune. Această femeie dă o palmă peste obrazii grași ai avuților cu inima împie-

trită, și cu ochii sufletului închii.

Această femeie se ridică asupra vremii și spune: «Sufletele voastre sunt închise și ochii voștri închii — deschideți-i și veți vedea cât de dulce este învățătura mielului care s'a răstignit pe Golgota». Această femeie știe carte și când bărbatul său primește gazeta, strânge femeile și le citește din ea articolele pline de învățături frumoase. Câte sate sunt în țară? Câte femei sunt ca aceasta?! Iată ce poate o gazetă care cu adevărat contribuie la regenerarea sufletelor creștine, copleșite de vremea turbure în care trăim. Iată rezultatele ei. Către poporul de jos este îndreptată și poporul acesta care o primește, face ce învață ea. Iar cei cari o conduc își culeg roadele, văzând că munca nu este zadarnică. Această creștină și-a luat angajamentul să răspândească această gazetă la toți știutorii de carte, prin mijloacele ei de propagandă, înlocuind gazetele politice, care duc sufletele la ruină. Dacă poporul nostru merge rău astăzi, merge din cauza lipsei de propagandă culturală solidă, făcută fără teme, fără suflet.

Poporul de jos îi este sete de vremuri bune, și aceste vremuri nu pot veni decât punându-se suflet pentru ele. Voi, frați proști și învățători care sunteți stâlpii culturii la sate, luați aminte că în satele noastre domnește somnul de veci al întunerului. Căutați oamenii cu lumânarea și îndrumați-i la treabă. Dați alarma că toți vor pieca. Femeia Elena Kirtu a plecat la lucru și este fericită că în satul ei lucrează pentru binele obștesc. Rău voritorii se vor lovi de pieptul nostru tare, de creștinii noștri adevărați și prin faptele lor și exemplele noastre se vor topi ca ceara la lumina focului.

Pr. Dem. I. Ilescu Palanca Olenița Sub Urbană Jud. Ilfov

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul :-

Cor mixt.

HORA

de A. Flehtenmacher.

Trageți hora, hora lată
C'am scăpat de dor, de rău;
Trageți hora răsfirată
C'am scăpat de birul greu.

Trageți hora copiliță
Că i zi caldă, zi de flori;
Las' să-ți fâleze costița
Că e soare fără nori.

Trageți hora voinicească
Pentru cei însurători;
Sune curtea boarească,
Că e plină de fâcâi.

Limba românească din ziua de azi.

La cursurile dela Valenii de Munte, d. N. Bașaria a ținut mai multe conferențe. La una din aceste a spus că limba românească se «deslavizează», adică își perde cuvintele slave din sânul ei și, în loc, intră cuvinte latinești. De fapt, nu e adevărat. Cuvintele slave sunt prea intrate în limbă de sute de ani, din vremea când limba românească se plămădea. Ele au intrat în însăși carnea limbii. Sunt acum ele însele limbă și nu mai pot fi scoase. Pui azi un cuvânt latinesc în locul celor slave, dar nu le poți pune în toate întrebunțările. Zici *speranță* când nu vrei să zici *nădejde*, dar poți zice *om de speranță* în loc de a zice *om de nădejde*? Nu se poate. Aitfel a intrat cuvântul slav decât cel latin. El e intrat în înșeși încheiețurile limbii.

Limba e adevărat că schimbă unele cuvinte cu altele. Dar acestea nu sunt cele slave, ci cele grecești, intrate pe vremea fana rioților și numai la orașeni. Cine mai zice azi *anafora* (decret, ordonanță), *castisit*, *exofisit* și multe

cuvinte cu terminațiunea *isit*? Le avem din grecește, dar s'au dus. Le-au întrebuințat orașenii, cum întrebuințează azi franțuzismele, dar în limbă n'au pătruns.

Dacă nu este adevărat că limba se «deslavizează», că nu se poate adevărat că se *francizează*, dar tot la orașeni.

Deși unele cuvinte sună latinește, dar noi le-am luat din franțuzește. Ce este aceia de a zice *în stare de ebrietate* în loc de *în stare de beție*? E un franțuzism. Dar casă de raport în loc de *casă de speclă*? Oisunt franțuzisme care dau alară latinismele! Se zice *sareta*, *caroliă*, în loc de a zice *cărăuță* și *cărucior*; se zice *pieton* în loc de a se zice *drumeț*, *căltor*, și câte câte.

În «Viitorul» (10 Aug. a. c.) citim despre oaspeții de vară ai Constanței că «se promenează în sunetele muzicii militare» se *promenează*, în loc de *se plimbă*!

Se francizează limba, asta e, sau mai bine, se pocește.

A. S.

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe” din „Cerdac” Slănicul Moldovei

Suma din urmă	200 Lei
Au mai donat :	
Ioselina și Pr. D. I. Ilescu	100 Lei
Eugenia Kirtu	100 «
Maria și Constantin Kirtu	100 «
Oprea și Dobra Stancu	100 «
Vasile și Savastița Kirtu	100 «
Fanache și Cleopatra	100 «
Ștefan și Stanca Moise	100 «
Marin și Floarea Oblu	100 «
Gheorghe Zaharia	100 «
Tudora Apostolescu	100 «
Ioana și Ion Oblu	80 «
Petre și Ștefana Ciboată	40 «
Vasile și Niculina Neciu	30 «
Dobra și Vasile Neciu	30 «
Constantina și Constantin Lulea	20 «
Maria și Anghelina Curcă	20 «
Zambira Ilie Stancu	40 «
Anica Nae Petre	40 «
Total	1500 Lei

N. R. — Mulțumim pe această cale, femeii Eugenia V. Kirtu, din Com. Olenița rurală, jud. Ilfov, care a strâns suma de lei 1300.

Credem că se vor mai găsi printre cetitoarele acestei gazete, astfel de suflete, care să mai strângă pentru acest lăcaș al Domnului ce se află în paragină, de care nimeni nu se interesează.

Banii se vor trimite pe adresa gazetei «Cultura Poporului» Str. Regală 16, București I.

CĂRȚI NOUĂ

Anul trecut, a eșit din tipar cartea cu numele RAZA. **Intâmplări din timpurile evanghelice** de M.-R. Monlaur, traducere din franțuzește de Prea Cuvioșia Sa Maica Zenaida Raclis, din Sf. Mănăstirea Văratec, foașă stareță a acelei mănăstiri. Cartea e foarte frumos tipărită, cu un înveliș de podoabă, într'o lucrătură cum puține tipografii fac în ziua de azi și mai degrabă găsești această lucrare meșieră în alte orașe decât în București. E tipărită în Oraștie, oraș mic de peste munți, unde însă se face lucrare bună tipografică. Acolo se tipărește ziarul *Libertatea* al Părintelui Moșă, și adăosul ei de Duminecă, *Foaia Interesantă*, care e cu tipar îngrijit și împodobit cu multe chipuri. Formatul cărții este ca al cărților de școală ale noastre, are 151 de pagini și costă 100 de lei și se vinde pentru înființarea unui fond de editură religioasă.

Noi am citit cartea și am găsit o bună citire, într'o destul de bună traducere. Avem în ea un roman religios pe urzeală biblică. Pe temeiul faptului că au fost câțiva farisei prieteni ai Domnului Hristos, sunt ticluite scene din sânul familiilor lor, care urmăresc de aproape și cu mult drag toată propovedania Domnului. Toate încercările Domnului și toată urmărirea fariselor asupra Sa și toată pregătirea uciderii sale aveau un viu răsunet în aceste familii și ele umblau să-L scape. Deci acest roman este o întregire închipuită la povestirile din viața Domnului Hristos. Așa cum la noi lucrează Par. Econ. V. Butnariu din Roman, așa e lucrată și scrierea aceasta de o romancieră franceză.

Afară de unele cuvinte, care puteau fi înlocuite cu cuvinte neaoș românești, acolo traducerea ni se pare destul de bună. La pag. 24, în loc de *anunțase*, se putea pune *vestise*; la pag. 25, e o greșală a scrie *detalii amănunțite*, fiindcă *detaliu* înseamnă pe românește *amănunțit*. Deci a scrie *detalii amănunțite* este cași cum ai scrie *detalii detaliate*. Nu era mai bine a zice pe românește: *multe amănunte*? La pag. 25, în loc de *buzele asistenților*, să se fi scris: *buzele celor de față*. La pag. 27, să se fi scris *visări* în loc de *reverii*. La pag. 28, ce va înțelegă cititorul din *libațiunile se succedau*? Nu era mai bine: cu cât vinul aluneca mai mult pe gâtlejuri? La pag. 31, nu e bine tradus: «ca un rabi să se lase astfel apropiat de o femeie», ci «ca un rabi să lase pe o femeie să se apropie de el». Felul dintâi e franțuzesc; românesc e numai cel din urmă. Tot așa e la pag. 36: *să mi-l apropiu*, în loc de: *să-l apropii de mine*. Tot acolo, nu trebuie scris *Tzadok*, ci *Tadok*. Ce zor avem să scriem numele evreiești cu ortografia germană, *tz*, în loc de *t*? Tot acolo în fraza dintâi, lipsește un cuvânt: «lăsând curatul ei obraz vântului răcoros», în loc de «în bătaia vântului răcoros». Deseori, traducătoarea întrebuințează cuvântul *relu*, răspunzând franțuzescului *il repris*. Dar pe românește trebuie zis: *grăd din nou sau luă iar vorba*. Cu *relu* nu merge. În loc de *transfigurată* și *creatură*, la pag. 4 I, putea scrie *schimbată-la față* și

și *făptură*. La pag. 44, e o ciudătenie a autoarei: lacul Ghenisaret este numit armonios. Cum poate fi un lac armonios? La pag. 48, găsim vorba despre *mătașă decolorată, ștearsă*. Apoi ștearsă e tocmai decolorată. Deci ce mai trebuia și una și alta? Cuvântul *a păli* (pag. 50, 58), despre o lumină care slăbește, e franțuzesc. *Jerbă, maiestate, întredeschiseră* (50, 51) trebuie înlocuite. Scriind despre templul din Ierusalim, Maica Zenaida de mai multe ori traduce numirea, altarului templului cu *Sfântul Sfinților*. Noi însă nu-l numim așa, ci *Sfânta Sfințitor*. De ce (pag. 60) *Cristului meu* și nu *Hristosului meu*? Nu *Sir și Sidon*, (pag. 62) ci *Tir și Sidon*, nu *Tishri*, (pag. 63) ci *Tişri*. Cititorul nu poate înțelegi, tot acolo, ce e aceia *Kanteroșii și Fabisii*, ci trebuia pus: familiile Kanteroșilor și Fabisilor. Nu *chestiuni insidioase* (pag. 77), ci *întrebări viclene*. Nu *ritualii* (pag. 89), ci *rituri*. Nu *surădea* (pag. 119), ci *zâmbea*. Tot așa 124. Nu *virgin de compromisuri și de lașitate* (p. 128) ci străin de tocmeli și de sovăirea duhului.

Mai rea decât acestea e întrebuințarea cuvintelor din Scriptură în altă înfățișare decât cea veche a noastră. În loc de «nu putea face ca acesta să nu moară?». (Ioan 11, 37), scrie: «Nu putea el să împedecă moartea lui?». Greșeli de acestea sunt multe, în toată partea dela pag. 94 până la sfârșit. Deci oriunde se

întrebuințează Biblia, trebuie pus graiul ei, nu un grai pe care-l plămădim noi acuma, că nu e atât de frumos.

Cu toate acestea cartea nu încetează de a fi o plăcută citire, mărturisind despre meritele ei ale autoarei și ale traducătoarei. Dacă r.oi am pomenit aici de atâtea scăderi, să se știe că ele nu sunt săritoare în ochi așa ca să încurce citirea, Dimpotrivă, ea merge foarte ușor și plăcut și te țările la vale cu farmecul ei, dorind să vezi șirul și dezlegarea. Ici și colo dai de cugetări de o mare tărie și însemnătate. Astfel citim, la pag. 73, despre farisei: «Acest formalism strămt este moartea tuturor religunilor și a tuturor sufletelor. Dumnezeu este spirit. Nu vă veți apropia de El decât în măsură bunătații voastre, a dreptății, a milostivirii și a curăției adevărate, din adâncul sufletelor voastre. Că Spiritul dă viață; trupul nu slujește la nimic... «Asta nu este curat!

Cu una cu alta, noi avem în față o lucrare bună, și ca temeii lăuntric și în chipul cel din afară, și sunt de lăudat și începutoarea lucrului pe franțuzește și turnătoarea pe românește. De aceia noi dorim cărții toată buna răspândire și, cu toată încredințarea despre folosul pe care-l va aduce îndemnăm pe toți cititorii s'o caute și s'o citească. S'o ceară traducătoarei la Mănăstirea Văratec.

Arhim. SCRIBAN

FAPTE VREDNICE DE ȘTIUT

Cu mare părere-de-bine, aflăm despre munca bărbătească pe care a luat-o asupra sa Părintele Protopop Aurel Nistor dela Sf. Gheorghe de peste munți, Sfinția Sa păstorește într'un ținut unde Românii și-au uitat limba, fiindcă locuiesc numai între Unguri, în județul Trei-Scaune de peste munți, în colțul Transilvaniei dintre Muntenia și Moldova, și s'a apucat să-i întoarcă iarăși la graiul strămoșesc. E adevărat că Românii au uitat și credința. Ei și-au păstrat cugetul de Români și au ținut înainte de Biserica Ortodoxă.

Ce mai vie dovadă, sub ochii noștri, că prin Biserica se păstrează însăși ființa neamului!

Cam 20.000 sunt Românii cari aci, în preajma noastră, în apropierea României celei vechi, și-au uitat graiul și vorbesc între ei ungurește. Multe așezăminte aveau datoria să se muncească să aducă din nou pe acești Români la graiul părinților. Nimenea însă nu s'a apucat de împlinirea ei cu tragere de inimă cu care s'a apucat protopopul Aurel Nistor. Ziarul *Adevărul* (27 Aug. a. c.), scriind despre această chestiune, îi închină rânduri de mare laudă și foarte meritate. Arată că alte organe ale vieții românești n'au arătat nicio grijă acestei chestiuni. Cărmuirea s'a arătat nepăsătoare, iar oamenii politici și au văzut de alte treburi. Protopopul Nistor 4 I, putea scrie *schimbată-la față* și

s'a apucat să facă Sf. Sa ceiace alții nu făceau.

Sfinția Sa, zice Adevărul, «este una din cele mai respectate figuri ale clerului ortodox din Ardeal», este un «cărțurar distins», spirit dătător de viață și înarmat cu toată țările sufletescă. Deslășoară acolo o muncă uimitoare. Mitropolitul Sibiului a avut gândul bun de a înființa un protopopiat între Românii ortodocși din mijlocul Securilor, și cum a venit protopopul, duhul lui a început să se simtă tare între Români. Oamenii au fost îndrumați către cartea românească și li s'au pus la îndemână toate mijloacele ca să învețe iar ce au uitat.

Prin străduința acestui protopop, mii de cărți românești au fost împrăștiate în satele noastre românești din județul Trei-Scaune, în fiecare săptămână s'au ținut cuvântări, iar lucrarea bisericăscă a străbătut în toate colțurile.

Se înțelege că lucrul e numai început și mai trebuie până să ajungă a fi isprăvit. Pentru că se ajungă însă la această isprăvire, protopopul trebuie ajutat. Cei ce nu s'au mișcat până acum trebuie să-i pue la îndemână și mai multe mijloace, pentru că ei să poată duce înainte munca sa măreță și biruitoare.

Deocamdată luăm cunoștință cu plăcere de fapta acestui protopop și-l trâmblăm în fața lumii, ca pe un apostol al păstoriei românești și creștinești.

I. S.

alte dialecte a fost numai în majoritate pierdută.

Creștinismul și cultura intră în Insulele Britanice încă din anul 597 d. Hr. când se introduce și arta scrisului. O sigură lucrare mare «Beowulf», încă trăește din literatura anglo-saxonă păgână.

Perioadele desvoltării limbii și literaturii engleze.

Limba și literatura engleză au trecut prin multe variațiuni și sub multe influențe în timpul veacurilor de desvoltare, însă nu și-au pierdut independența, deși au rămas teutone în temelie. Se disting trei perioade în cursul desvoltării lor și anume: «Old English», «Middle English» și «Modern English».

Perioada anglo-saxonă.

Literatura engleză e una din cele mai vechi literaturi moderne

ale Europei. Ea exista înainte de secolul al VI-lea, înainte de învăzirea triburilor «Angles» și «Saxons». A fost scrisă într'o limbă flexibilă și aproape neînțeleasă pentru Englezul de astăzi. Această primă perioadă, numită și «Anglo-Saxon Period», începe cu poezia religioasă și istorică, dând scriitori ca Beda, Caedmon și Regele Allfred.

Influența năvălirilor străine.

La mijlocul secolului al IX-lea Danezii au invadat Anglia. Cu năvălirea Normanților dela începutul secolului al XI-lea, limba și literatura zisă «Anglo-Saxonă» încetează. În această perioadă au fost trei limbi în Anglia: franceza (pentru aristocrație), latina (în biserică) și engleza (limba poporului). De pe urma

acestei năvăliri normande, literatura și limba engleză au câștigat prin contactul cu franceza, devenind oarecum mai veselă și mai bogată în cuvinte și expresii.

Perioada fixării limbii naționale.

Perioada a doua începe cu secolul al XII-lea și ține până prin veacul al XVI-lea, dând scriitori ca: Orm, Cursor, Chaucer, Wyclif și Caxton. Încă de pe la 1400 Londra era capitala și orașul comercial, iar Oxfordul și Cambridge sediul culturii. Cărțile tipărite, traducerea bibliei, multe acte legislative apărute, cum și operele poetului Chaucer (1360—1400), sunt scrise într'un model de limbă literară a națiunii (dialectul «Midland» — londonez). În epoca lui Chaucer se naște limba națională câștigând preponde-

rență asupra limbii franceze, și astfel limba engleză devine limba oficială. Celelalte dialecte decad repede. Singura excepție o face dialectul de Nord («Scotian»), care are o mare tendință națională influențată de Chaucer, trăind ca o limbă literară până după moartea lui Burns. — pe la finele secolului al XVIII-lea. Tot în acest secol (1380), se traduce biblia în limba engleză din latineste de către Wyclif.

Perioada modernă.

Ultima perioadă, această modernă, începe cu scriitorii ca James VI, Tyndall, și Shakespeare. În această perioadă limba engleză devine o limbă complex analitic. Anul 1514 vede începtul școlii moderne; în anul 1695 apare era ziaristică în Anglia, care până acum era ca și

prohibită; iar în anul 1721 apare primul dicționar complet al limbii engleze.

Dialectele literare importante.

În perioadele «Old English» și «Middle English» s'au distins trei dialecte literare și anume acele anglican, mercian și wessex din perioada veche «Old English», cari sunt apoi renumite în perioada «Middle English» cu termenii de «Northern», «Southern» și «Middle English»; în timp ce în perioada a treia, modernă, avem numai o singură limbă literară, aceea numită engleza modernă (Modern English). Dialecte provinciale încă mai există multe și astăzi în diferite părți, dar nu sunt întrebuințate decât cel mult ca simplă curiozitate literară. Un dialect mai în vlagă e acela scoțian.

Amalgamul din care s'a format engleza.

Astfel că, dintr'un amalgam de anglo-saxonă, franco-normandă, și latină literară s'a născut o limbă nouă cu mult mai expresivă și mai frumoasă, decât oricare alta din aceste trei elemente preponderente ce au compus-o. Deși aproape jumătate din lexicul englez a fost împrumutat dela limba franceză, totuși nu poate fi clasată printre limbile romanice, limbi scorbătoare din limba latină, fiindcă structura ei gramaticală cum și toate cuvintele comune au rămas pur teutone.

Noua limbă modernă

Această limbă cu un lexic ce trece de 700.000 cuvinte, — cel mai educat om cunoscând numai maximum 45-60.000 cuvinte

—, e într'un continuu flux de preface. Sute de cuvinte nouă apar zilnic. Apoi alte dialecte nouă au început să apară în America.

Astfel că, limba engleză modernă — «Modern English» — se găsește la începutul unei perioade nouă, asupra căreia timpul urmează să decida.

Totuși, limba engleză e o limbă vie, clară, plină de vigoare și concizie, spunând mult în puține cuvinte; cari calități superioare sunt cerute atât în scris cât și în vorbit.

Necesitatea acestei limbi, așa dar, astăzi mai mult decât ori, când, este indispensabilă, căci e vorbită de peste 200 milioane oameni din diferite părți de pe suprafața globului, — adică de o optime din întreaga omenire.

Gheorghe V. Lohan

INFORMAȚIUNI

Din Tară

Tipăriturile unguerești din România. In scrierea sa «Românii din Statul Ungar»...

La să vedem acum ce au Ungurii azi la noi, la un număr nu de 2.389.200, cât spune ei că sunt ci la numărul adevărat de 1600 de mii, căți sunt. Ei bine, între 1919—1923, Ungurii au avut la noi 31 de ziare politice; apoi 77 de reviste săptămânale...

Adeverat că din pricina greutăților de tipărire de după război, multe din acestea n'au trecut peste anul 1922. In 1923, se mai tipăreau peste muniți 26 de publicațiuni unguerești...

Acum, față de numărul de Unguri arătat mai sus, urmează că, sub Români, tipăriturile unguerești erau mult mai multe decât cele ale Românilor sub Unguri. Pentru Unguri, venea că de tipăritură la 6374 de Unguri.

Evreii pentru religionea lor. Evreii au fost foarte diriji in apărarea întocmirii lor religioase, când s'a adus in parlamentul nostru legea pentru pînțerea Legii Cultelor...

Entre legile fundamentale ale Universului, scrie domnia sa, ei par a așeza aceea, că nimeni n'are dreptul să se atingă de Sinagogă.

D. Aurel Vlad, credzâna că in mijlocul poporului evreiesc pot fi mai multe organizații religioase a făcut oșima de a lovi in piatra de unghiu a Sinagogei unice.

Și un atac formidabil se îndreaptă contră lui. Se merge pînă acolo încât anume șefii politici ai lor, cari de sigur nu sint țărâni, refuză a mai fi țărâniști.

Spektacolul e interesant și cu o ușoară notă de ridicul. Ba nici de cum! Nu cumva Evreii aveau să privească cu inima ușoară că se urmărește o pînțere a întocmirii lor religioase? Și, că pentru religie rupi alte legături, cum sunt cele politice, e foarte firesc.

Jocurile de noroc se răspândesc. In loc de a fi înăbușite, jocurile de noroc sunt ajutate a se răspândi. Astfel, citim in ziarul «Viitorul» (12 Sept. a. c.) că nu este oraș in care să nu se întrebuințeze jocul cu bula, cum și niște mașini de joc numite «Bajazzo» și care au fost înăvuițate de stăpânire.

spunând că, la intrarea in parc se vede o ruletă o «roată» cum îi zice lumea, in jurul căreia stau 20—30 de tineri nevârșnici, ucenici din meserii, apoi scriitorii și flăcăi între 15 și 20 de ani, care perd într'un skirt de ceas cât nu câștigă într'o săptămână. Cel ce spune acestea scrie: «Un chelner dela grădina de vară a restaurantului «Lido» a pierdut in timp de jumătate oră, peste 300 lei, alt flăcău 200—300 lei, in timp de 15 minute, un funcționar tânăr 150 lei, in mai puțin de 5 minute. Alții câte 60 80 lei. Am urmărit jocul timp de 2 ore—pe urmă degustat de jaful și corupția aceasta, am plecat, lăsând o grupă de 20 proletari tineri și flămânzi acolo unde se învârtă «Roata», iar glasul răgușit și monoton al crupierului repeta incontinuu: «Jocul liber domnilor... Nu mai cade domnilor...» «Mai puțin decât 20 lei nu se admite la joc domnilor».

Evreu român catolic. — Intre Evreii din București, este mare măhnire pentru zvonul că un însemnat membru al comunității lor ar fi trecut la catolicism. Este vorba de d. Oscar Kaufman, a cărui sosire se așteaptă in București in curgerca acestei luni. Comunitatea Evreilor din București a hotărât să trimeată o solie intru întâmpinarea sa, care să-l întrebe dacă e adevărată știrea despre trecerea sa la catolicism și de va fi adevărată, să se scilească a-l abate dela această hotărâre. Se zice că d. Kaufman se va duce dea dreptul la Balcei, unde urmează să fie botezat.

Comedia cu concursurile de frumusețe. — N'a ajuns ce a fost la noi in toată primăvara din acest an cu concursurile de frumusețe. Ne-au mai venit apoi in plimbare și frumuseți străine, Miss «Universe» din Viena, al cărei chip se află înfățișat la «Cartea Românească» din București și care este un chip ca totu de rând. Odată cu venirea ei s'au mai pornit alte concursuri, la baia de inot de la Șoseaua din București. Bine il numește «Epora» (28 Aug. a. c.) «concursul de femei goale de la Strand».

Focurile in România. — Unul din semnele înăpoyerii unei țări este și tipuția de a lupta cu nenorocirile. Omul înăpoyer și mai dezarmat. Vn nenorocirile și nu știe ce să facă. O astfel de nenorocire e focul. Noi, Români, stam foarte slab in privința aceasta. Suntem bântuți de focuri într'o măsură înspăimântătoare.

Chiar acum ziarele scriu despre focul grozav dela Târgoviște, iar acum numai vre o 2 săptămâni de un foc și mai cumplit peste muniți, din jocul a doi cupii și care a adus pagube de 30 de milioane. Intre orașele noastre, este unul care, așa zicând e abonat la foc: Galațul, iar din străzile lui, țai cu seama strada Traian. E uimitor cât de dese sunt focurile la noi și ce slabe mijloace avem pentru a ne apăra. Parcă am fi la Constantinopol care, in privința aceasta, e și mai și. Cine se duce acolo, vede o mahala întreagă care de ani de zile e ruină in urma unui foc pe care nimenea nu l'a putut oprî.

S'a făcut o statistică a focurilor din țara noastră in anii 1927 și 1928. In 1927 am avut 3680 de focuri, iar in 1928, 2149. Cele mai multe au fost in Ilfov, 267; apoi 232 in Bihor; 192 in jud. Arad; 176 in Timiș Torontal. In Ilfov, au mai fost multe focuri, fiindcă cuprinde in sine Bucureștii, astfel cele mai multe focuri sunt in București, după cum e și ușor de înțeles. Au fost 210 aprinderi, adică 19,82 la sută din totalul de focuri din orașele țării. Dar după București, locul cel dintâi îl ține Galațul, cu 63 de focuri, din care cele mai multe sunt la casele de negoț. S'au descoperit oameni de meserie ca să dea foc, iar societățile de asigurare s'au oferit să mai încheie afaceri cu acest oraș. După Galați vine Cernăuțul

ca 59 de focuri, iar apoi, tot cu mai puține Ismailul, Chișinăul, Brăila, Aradul și altele.

Dacă e vorba de pagubele aduse, după socotilele făcute pentru anul 1928, ele s'au ridicat aproape un miliard de lei: 936.753.341, adică 53 de lei de cap de locuitor. In 1927 însă au fost pagube și mai mari, care au trecut de un miliard; 1.057.239.225 de lei. In ce privește pagubele însă, județul de care ține Galațul le întrece pe toate: cele mai mari au fost in Covurlui, apoi vin Bacăul cu 120.000.000, Ilfovul cu 83.000.000, Putna cu 77.000.000.

Iată cum ne prăpădește focul. Ce slabi suntem in lupta împotriva lui! Cu cât mai bine este înzestrat Apusul in această privință!

Scrisorile D-lui Ministru I. Mihalachi. Toate ziarele dăscută scrisorile cu sfaturi pe care d. Ministru al Plugăriei I. Mihalachi le a trimes țăranilor învățându-i cum să facă semănăturile. Le discută și «Libertatea» din Orăștie 29 Aug. c.) care 1) spune că scrisoarea a venit prea târziu după ce țărani au semănat. Trebuia să li se trimeată sfaturi din lună.

2) «Libertatea» mai spune că e păcat că ministrul n'are unde-și tipări sfaturile. N'are o «Foaie Economică a Ministerului» și trebuie să se roage de ziar ca să i le tipărească. Libertatea mai adaugă că ea avea înainte de război și o foaie economică cu numele Tovarășia, scoasă de V. C. Osvadă. După război, tot Libertatea scoate altă foaie, Plugăral Luminat, pe care o lucră d. Ioan S. Ordeanu, pe atunci profesor la școala de plugărie, iar azi inspector. Nouă ani a dus-o aceea foaie, care făcea bună treabă.

Dar mai mult n'a putut-o duce, una, fiindcă niciun ministru de plugărie națională nu s'a găsit să i dea vreun sprijin, și, al doilea, redactorul cel mai de seamă al ei, d. Ioan Ordeanu a fost mutat. De acia de vreo doi ani de zile, foaia Plugural Luminat, de care și noi ne aducem aminte, a încetat de a mai eși la lumină. Așa se face că acum nu se mai află o foaie pentru mulțimea plugărilor. Cărți pentru învățați in treburi ale plugăriei sunt, dar pentru mîntea țăranilor nu.

Acum, in locul d-lui Ordeanu, s'a apucat să scrie d. Ministru Mihalache, dar n'are unde tipări. Libertatea își arată acum părerea de rău că nu este o foaie in care să li se poată vorbi țăranilor despre treburile lor plugărești. De acia cere d-lui Ministru Mihalache să înființeze una, pentru că să se tipărească in ea și scrisorile domniei sale, și luminați altor învățați in treburi de ale plugăriei, pentru a ridica pe plugări la treapta la care trebuie

Creștini fără credință. Sub acest titlu, scrie Pătr. Iliu R. Neagoe din Vâlcea, in Neamul Românesc dela 5 Sept. a. c., care, de câțeva vreme, scrie mai des in acest ziar. Sf. Sa arată ce cinste era odată pe țara noastră că-și zicea creștină, ce laudă ne facem chiar azi cu starea noastră de creștini înimoși in alta vreme, și ce deosebi e este in vremea de acum. Biserica nici pe departe nu mai are căutarea de mai înainte, preoții nu sunt băgați în seamă, se iau măsuri împotriva lor, cum a fost cu pînțerea Legii Cultelor, sunt puși la dări cu venitul episcopatului, fiind aceasta socotit la rând cu orice negoț, apoi se pregătesc măsuri împotriva reședului duminical și altele ca acestea.

Sf. Sa spune că nu se teme pentru viitorul Bisericii, că ea e un piere, dar se teme că poporul va lua drumuri rele, cănd își va da seamă că, printre cărmuțorii săi, sunt fără credință. Căci numai astfel pot li numiți acei care, din fruntea Statului, iau, față de Biserica, măsuri ca cele pomenite și altele de acest fel.

Par. Neagoe are toată dreptatea in cele arătate, afară de una: Spune că reședul duminical era și fie deslințat «dacă nu interveneau protestele din toate părțile, dela preoți și dela laici». Adeverat este că protestele au fost numai dela laici, iar cel mai de frunte între aceștia era un Evreu, d. Mihail Aljandari, care de multă vreme este un vajnic luptător pentru reședul duminical. Noi și a v e m dela domnia sa o scrisoare, in care își arată părerea de bine pentru scrișorul nostru din Glasul Monahilor in apărarea reședului duminical. Vom da in tipar scrisoarea sa.

Preoții nu s'au mișcat in chesțiunea aceasta, afară numai că solia funcționarilor comerciali s'a dus la Regenza pentru a cere sprijinul a r. pașului, însoști fiind de Pătr. Gh. Crețu din București. E foarte frumos și de laudă pentru Pătr. Crețu că a făcut-o. Dar trebuie să se știe că a fost tot boldul funcționarilor, in frunte cu d. Aljandari, fiindcă lor le trebuia un preot pentru pasul acesta. Și in alte împrejurări au căutat preoți și tot așa au făcut ca acum. Societățile protești din București, cum sunt cărmuțeaștii, nu văd problemele bisericesti, nu știu ce să ia pe mână, sunt societăți chioare, așa că le au luat-o

Rugăm pe D-nii Colaboratori, a ne trimite articole mai SCURTE, spre a fi publicate mai ușor

In păcătuirile împotriva copiilor, d na Sadoveanu găsește vinovată și religia.

«Religia a contribuit și ea, zice d na Sadoveanu, la starea aceasta» punerea (punerea copiilor la treabă și lăsarea lor in neingrijire) «prin credința sa teologică in impuritatea copilului—care se naște cu păcate».

Aici, câte vorbe, atâtea neadevăruri. Mai întâi, care religie? Cea chineză? cea indiană, căci vorbise ceva mai înainte de ele. De ce nu deslușește, căci cursurile trebuie să umbie cu preciziuni. Pare în-ă că ar fi vorba de cea creștină și pe societatea noastră europenească, ba chiar și de stările românești. Ei, cât adevăr este in vorba că lăsarea copilului la treabă și neingrijirea lui se datorează religiei? Ce lucru gogonat este că religia ar vorbi de «impuritate» copilului? Chiar să fie așa, ce a pătruns din această credință a religiei in capul părinților? Dimpotrivă, atâtea sunt cazurile când, dacă se înfățișă nenorociri in familie, părinții pun pe copii să se roage, fiindcă zic: «Vor sunteți mai buni la Dumnezeu, poate pe voi va asulta Dumnezeu, ca noi avem păcate». Aceasta e credința in popor. Deci se crede in curăția copilului, nu in «impuritate» lui. Iar cât privește credința teologică de care pomnțete d-na Sadoveanu, e o dovadă de slabe cunoștințe despre dogma creștinească pe care le are domnia sa. Cum deci să nu vorbească astfel despre religie, când știe atât de puțin despre ea?

Nicăieri religia nu învață că copilul are păcate, ci aș poarta pe el numai un păcatul strămoșesc, adică pînțerea noastră spre rau din păcatul lui Adam de a nu fi ascultat de Dumnezeu. Ne niștem cu o pată, care nu e o vină personală, dar o urmă care se ține prin moștenire de noi. Tot religia însă învață că Iesus Hristos a adus ștergerea acestui păcat și că, prin taina Botzului și a Ungerii cu Sf. Mir, practică de Biserica, acest păcat s'a șters și am intrat in comunitatea lui Hristos. Deci pe copil il am ca pe o liință curată, fara păcat.

Atunci ce bărlește doamna Sadoveanu că religia e vinovată pentru neingrijirea copilului? Astfel de învățături se dau la Valeni?

Noi citim rândurile unui învățător, Gheorghe Racofi, care s'a dus la cursurile dela Valeni și a făcut și rezumatul conferinței doamnei Sadoveanu, că au venit acolo foarte mulți învățători pentru lumină. Apoi asemenea lumină li se dau? cu banalități și superficialități și inexactități?

Ne pare rău că trebuie să scriem astfel de rânduri, dar nu putem face așa de astfel de bărleli împotriva religiei.

In ziua de 14 Septembrie a. c., se va ține licitație in localul Comandamentului Diviziei 6 a, pentru darea in întreprindere a o parte din lucrările de beton armat a Mausoleului Osuar din această garnizoană.

Oritorii se pot adresa la Comandamentul Diviziei a 6 a, pentru a lua cunoștința de caetul de sarcini și lucrările ce urmează a se face.

Cine caută primejdia va pieri într'nsa. Ziarele au adus știrea din Chemnitz, Germania, că d soara Erna, care s'a aruncat de 30 de ori din aeroplan, cu cortul de pânză care se umflă și se scoboară încet, tot așa s'a aruncat, dela 1000 de metri, spre pământ, in ziua de 26 Aug. a. c. Dar, de data aceasta, cortul nu s'a deschis și fata s'a zdrobit de moarte la cădere. Cine caută primejdia o găsește.

Pîmbările la mănăstiri. Bogat a fost nr. dela 5 Sept. a. c. al Neamului Românesc, in materia de folos pentru cercetările noastre. A avut un articol împotriva beției, arătând unele încercări ale Societății «Temperanța» pentru înfrângerea ei; altul al Parintelui Neagoe, cel cercetat mai sus, și unul despre pîmbările pe la mănăstiri. In acestea din urmă, autorul neisclăit arată căta uscăciune suferitească se află in mulți din cei ce vin să vada mănăstirile, că vin acolo mai mult pentru deslătări și cheluri și că habar n'au de ce e s t e de seamă și vrednic de căutat in mănăstiri. Iși mărturisește părerea de rău că, deși sunt regulamente in privința aceasta, totuși nu se ia nici o măsură și se îngăduie la mănăstirile noastre, și de maici și de calugării, lucruri neinoite. Scriind acestea, are in vedere mai cu seamă mănăstirile din jurul Bucureștiului: Cernica, Păsărea, Ciorogărla, Tigănești și Căldărușani. Dar din scrișul său aflam un amănunt care ne doare in deosebi, anume că au aflat și străinii cum cinstim mănăstirile noastre și am ajuns de răsul lor. Ni se spune de un istoric bulgar care scrie rânduri dureroase pentru noi in privința aceasta:

«Să nu me surprindă dar când d-l Filov, directorul institutului arheologic din Sofia, alinau printro lucrare publicată de d-sa asupra mănăstirilor și bisericilor, că la noi in România, locașurile au devenit un reșediu pentru cheluri, ignorându-se cultul morților și respectul față de zidurile istorice».

Îată o pricină mai mult de a cere să înceteze stări ca cele pomenite.

Lumină de Valeni. — Intre cursurile Universității Populare dela Valeni-de-Munte, au fost unele de o deosebită frumusețe, cum a fost acea al tânărului profesor Gh. Cantacuzino despre cercetările istorice din ziua de azi, că ele se fac mai mult prin cercetări arheologice decât prin nișele filologice și prin documente, cum se făceau odinioară. O mulțime de noutăți a adus d. Cantacuzino in în această privință, pe care oicine le-a putut citi cu plăcere.

Dar alături de o conferință ca aceasta, au fost altele și slabe, fără pătrundere și cu neadevăruri. Așa ni se pare conferința «Aplicările psihologice» de d-na Isabela Sadoveanu. O găsim rezumată in Neamul Românesc de la 20 Aug. a. c. și citim că va trata chestiunea ocrotirii copilului mai ales in vârsta preșcolară, deci înainte de 7 ani. Spune că noi păcătuiam față de copii că le luăm copilăria. Le dăm ocupațiuni care li opresc din dezvoltare. Bine-bine, zicem noi, li se dau pe mână treburi la țară, dar cine li le dă mai înainte de 7 ani? Prin urmare nu in vârsta preșcolară.

Ar urma ca, măcar până la 7 ani, copilăria să fie lasată in voie, fiindcă e păcat s'o scurțam. Dar d-na Sadoveanu nu se înmănoiește nici cu aceasta. Dacă pe copii li lasăm in voie până la 7 ani, se aleg niște stricați. Ei, Doamne, cine poate spune că copilul s'a stricat la 7 ani! E prea nevinovat atunci ca să-i poți zice stricat.

O foaie se scoate cu multe greutate. Cheltuelile sunt așa de mari in timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De acia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt in urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii in rândurile largi ale neamului.

Din Străinătate

Cearță între Italia și Vatican. Deși anul acesta s'a sărbătorit cu mare ceremonie în pînțerea dinstre Italia și Vatican, in ziua de 11 Februarie; de și atunci s'a scris despre aceasta ca de o mare ispravă a primului ministru Mussolini, totuși nu a trecut mult și au început să se simtă înăpăturile între o putere și alta, ba au și ajuns la adevărate împotriri. O telegramă din Roma, cu data de 20 August a. c., pe care o găsim in ziarul Universul (22 Aug. a. c.) spune că s'a început o cearță între Osservatore Romano, organul Vaticanului, și Giornale d'Italia, cu privire la creștineasca dăna, in urma încheierii tratatului dintre Italia și Vatican. Papa este sau nu suveran și deci dacă poate încheia alianțe cu cine vrea și când vrea. Giornale d'Italia, căruia îi mai ține hangul și ziarul Impero, spune ca Mussolini trebuie sa facă și cu ziarul Vaticanului ce a mai făcut și cu alte ziare care nu-i erau pe plac, oprindu-le răspândirea in țară.

Iată dovada că s'au «împăcat».

SIMFONII DIN TRECUR

versuri de cunoscuta scriitoare

DOAMNA SMARA

se găsesc de vânzare la Re-

dacția ziarului «Cultura Po-

porului» Str. Regală No. 16

Prețul 80 Lei

SCOLARE

La «Căminul de ucenici industriali al Comerei de Comerț și Industrie din București sunt disponibile 40 de locuri.

Se primesc ucenici de orice meserie care au 4 clase primare.

Pe lângă Cămin funcționează și o școală Industrială, ale cărei certificate dau dreptul la un an armată.

Căminul dă întreaga întreținere.

Inscrierile se fac la Secretariatul Comerei de Comerț (Str. Bursei) sau la Cămin (Șoseaua Viilor).

Institutul Francez de Fete cu internat din Târgu Mureș Transilvania. Autorizat de Onor. Ministerul Instrucțiunii, cu 4 clase de liceu, Examen de stat. Diplome. Pe lângă cursurile principale e oficiale, curs facultativ de: desen decorativ, industria costurului, batic pirogravură, croitorie, stenografie, dactilografie, comerț comptabilitate.

Cursuri speciale de limba franceză, pi a n o, dans, croitorie, pentru Dmnășoare până la 20 ani.

Grădina de copii. Mediul absolut francez, toate materiile se predau in limba franceză de către profesore aduse din Franța. Limba română cu profesore române.

Târgu Mureș fiind oraș de regiune muntoasă, aerul este curat. Internatul este situat in partea cea mai înaltă și pitorască a orașului posedă întins parc de brazi, înconjurat de mari livezi, teren pentru tenis și diferite sporturi.

Ingrijirea părintească ce se dă elevilor, transformă viața in acest institut într'o mare familie.

Pentru orice informațiuni a se adresa direcțiunii, Strada Vasile Alexandri No. 14.

POȘTA REDACȚIEI

D lui ARHITECT BALOȘIN Str. Francmazonă 8, București 2 este rugat de Comitetul Asociației Cultul Erorilor filiala Forșani, să trimita planurile cupolelor Mausoleului Osuar ce se clădește in crașul Forșani pentru a se continua lucrarea.